

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

postmottak@bfd.dep.no

Høringsvar om etikkinformasjonslov

Forbrukerrådet viser til at Barne- og familiedepartementet den 19. desember 2019 sendte Etikkinformasjonsutvalgets rapport «Åpenhet om leverandørkjeder», avgitt den 28. november 2019, ut på høring.

Høringsfristen er av Barne- og familiedepartementet satt til den 23. mars 2020. Forbrukerrådet oversender med dette sitt høringssvar. Våre innspill og kommentarer tar i all hovedsak utgangspunkt i utvalgets rapport og systematikk, og vi kommenterer avslutningsvis enkelte paragrafer i lovutkastet.

Forbrukerrådets hovedpunkter kan oppsummeres slik:

- Forbrukerrådet mener det er behov for en egen etikkinformasjonslov, og støtter i all hovedsak utvalgets utkast til «Lov om virksomheters åpenhet om leverandørkjeder, kunnskapsplikt og aktsomhetsvurderinger», slik lovutkastet fremkommer på sidene 55-57 i utvalgets rapport.
- Forbrukerrådet er i likhet med utvalget opptatt av at formålet med loven må være å bidra til åpenhet og sikre tilgang til informasjon om grunnleggende menneskerettigheter og arbeidsforhold både i egen virksomhet og i leverandørkjeder, og slik bidra til å fremme respekt for slike rettigheter.
- Forbrukerrådet støtter forslaget om at næringsdrivende bør pålegges en informasjonsplikt knyttet til samfunnsansvar og oppfølging av leverandørkjeder, og er også enig i at denne plikten må omfatte alle næringsaktører i Norge, inklusive nettbutikker. Forbrukerrådet støtter også forslaget om en aktiv informasjonsplikt i form av offentliggjøring av informasjon knyttet til aktsomhetsvurdering. Dette muliggjør et mer

helhetlig bilde av arbeidet som gjøres hos større virksomheter på dette området, og gjør det lettere å sammenligne aktører.

- Forbrukerrådet er opptatt av at informasjon om leverandørkjeder og ulike virksomheters arbeid med etiske problemstillinger må gjøres tilgjengelig både for forbrukere, ulike organisasjoner, bransjer, næringsvirksomheter, myndigheter og andre relevante aktører.
- Forbrukerrådet mener en etikkinformasjonslov særlig vil kunne gi forbrukere bedre muligheter til å gjøre informerte kjøpsvalg, og at den også vil supplere miljøinformasjonsloven på en måte som bidrar til å sikre allmennheten tilgang til viktig informasjon.
- Forbrukerrådet er opptatt av at varer som selges i og til Norge skal være produsert i tråd med krav til bærekraft og på en måte som er etisk forsvarlig. Slik lovutkastet er formulert vil loven innebære en tydeliggjøring av hvilke forventninger vi som samfunn har til ulike næringsaktører. Loven vil kunne være et konkurransefortrinn for bedrifter som over tid har arbeidet systematisk med etikk og bærekraft, i motsetning til bedrifter som har gjort lite eller ingenting på dette området.
- Lovutkastet vil kunne være et viktig bidrag til Norges arbeid opp mot FNs bærekraftsmål, og da særlig mål nr. 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst og mål nr. 12 om ansvarlig forbruk og produksjon.
- Forbrukerrådet ønsker velkommen plikten til å publisere informasjon om produksjonsstedet for virksomheter som omsetter varer til forbrukere. Vi mener imidlertid at det bør vurderes å utvide denne plikten til åpenhet om leverandørkjeder.
- Forbrukerrådet har en egen førstelinje til forbrukere med bred informasjon om forbrukerrettighetene. Vi vil gjøre våre medarbeidere i stand til å også besvare henvendelser om rettigheter i henhold til en etikkinformasjonslov.
- Forbrukerrådet mener det er viktig å sikre at Forbrukertilsynet er rustet med tilstrekkelige ressurser og kompetanse for å gjennomføre nye tilsynsoppgaver.
- Forbrukerrådet ser behov for en klagenemnd som håndterer saker der virksomheter ikke oppfyller sine plikter etter etikkinformasjonsloven. Forbrukerrådet vil påpeke at en felles klagenemnd for både miljøinformasjonsloven og etikkinformasjonsloven, med felles sekretariat og systemer, vil kunne være både effektivt og økonomisk.

Forbrukerrådet støtter de foreslåtte reglene i lovutkastet om virksomheters plikt til åpenhet. Utredningen bak lovforslaget er meget omfattende, og det foreslåtte lovverket og de forskjellige veivalgene er dermed svært godt gjennomarbeidet og begrunnet. Utvalgets forslag om å kombinere både aktiv og passiv informasjonsplikt svarer etter vårt syn godt på dagens utfordringer innenfor dette feltet.

Forbrukerrådet ønsker spesielt å understreke at etikkinformasjonsloven vil være en god «tvilling» til den allerede eksisterende miljøinformasjonsloven. Mens formålet med miljøinformasjonsloven er å sikre allmennheten tilgang til miljøinformasjon og derved gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet, verne seg selv mot helse- og miljøskade; så vil etikkinformasjonsloven sikre tilgang til informasjon om grunnleggende menneskerettigheter og arbeidsforhold i virksomheter og i leverandørkjeder, og slik bidra til å fremme respekt for slike rettigheter.

Kunnskaps- og informasjonsplikter

På generelt grunnlag er det viktig å understreke at forbrukerne skal ha god og tilstrekkelig informasjon om varer og tjenester som tilbys i markedet, og kunnskap om sine rettigheter som forbruker. Informasjon er et av de mest sentrale virkemidler i forbrukerpolitikken. Informasjon fremmer forbrukermakt og gjør det mulig for forbrukerne å ta opplyste valg.

Forbrukerrådet har ved flere anledninger uttalt seg positivt til at forbruker sikres mer informasjon om samfunnsansvar og etikk, da forbruker har få muligheter når det gjelder innsyn i – og kunnskap om – hvordan varer er produsert. Etikk er et område der det er vanskelig for forbrukere å orientere seg. Utfordringen er at mange av de varer forbrukere tilbys, er produsert i stater preget av manglende lovgivning knyttet til lønns- og arbeidsforhold, og hvor rettsapparatet og eventuelle tilsynsmyndigheter ikke er satt opp for å kunne ivareta hverken grunnleggende menneskerettigheter eller rettigheter for arbeidstakere.

Samtidig viser flere undersøkelser at forbrukere er opptatt av etikk. Ifølge en undersøkelse gjennomført av Norstat i februar 2019, er halvparten av de spurte (16 prosent helt enig og 35 prosent delvis enig) bekymret for at de risikerer å kjøpe varer som er produsert under uforsvarlige arbeidsforhold. Samme undersøkelse viser at nesten 4 av 10 har latt være å kjøpe en vare på bakgrunn av mistanke om barnearbeid, mens over 7 av 10 norske forbrukere vil «styre

unna» bedrifter som kan knyttes til brudd på menneskerettigheter eller arbeidstakerrettigheter, eller som driver uforsvarlig miljøhåndtering.

Ansvarlig næringsliv og bærekraftig finans

Finansområdet har fått en relativt begrenset omtale i utvalgets rapport, selv om utvalget peker på viktig arbeid som særlig skjer internasjonalt blant annet i EU. Forbrukerrådet vil understreke at finansnæringen kommer til å måtte spille en svært viktig rolle i det grønne skiftet, gjennom å bidra til en vellykket omstilling i retning av et lavutslippssamfunn. På samme måte kan finansnæringen spille en helt avgjørende rolle i å påse at ulike virksomheter og deres leverandørkjeder respekterer grunnleggende menneskerettigheter, at de sikrer verdige arbeidsforhold for sine ansatte og at de tar et tydelig samfunnsansvar.

Forbrukerrådets hovedpunkter på finansområdet kan oppsummeres slik:

- Forbruker- og investorbeskyttelsen må forsterkes, blant annet gjennom etablering av tydelige merkeordninger, klassifikasjonssystemer for bærekraftig og etisk forsvarlig virksomhet, standarder for grønne finansielle produkter og referanseindekser for bærekraftige og etiske investeringer.
- EU-kommisjonens initiativ om å etablere et klassifikasjonssystem for bærekraftig virksomhet (taxonomy) må etableres i Norge, herunder utarbeidelse av standarder for grønne finansielle produkter og utvikling av egne referanseindekser for bærekraftige investeringer.
- Det bør innføres krav om at alle aksjefond som distribueres i Norge skal merkes og rangeres basert på etikk og bærekraft slik at norske forbrukere lettere kan orientere seg i dette markedet, og at dette blant annet skal fremgå av fondenes KID (Key Information Document). En slik merking kan eksempelvis enten baseres på en enkel bruk av trafikkllys (rød, gul, grønn) eller være basert på en mer finmasket skala etter modell av energiklassifiseringsmerkingen for hvitevarer og husholdningsapparater (A, B, C, D, E, F, G).
- Tydelige merkeordninger vil kunne gi forbrukere som er opptatt av samfunnsansvar, etikk og bærekraft et grunnlag for å ta mer veloverveide og informerte valg i finansmarkedene.

I det etterfølgende vil Forbrukerrådet gå nærmere inn på enkelte spesielle forhold som gjelder for henholdsvis investeringer og fondssparing.

Etiske og bærekraftige investeringer

Finansforetak, og da særlig banker, har en viktig oppgave knyttet til å formidle kapital og sikre finansiering av investeringer. Bankene må både forutse og håndtere klimarelatert risiko samtidig som kapital ikke formidles til uetisk forretningsvirksomhet. Utfordringen ligger i å sikre en dreining av kapital til selskaper som enten har en tydelig etikk- og bærekraftsprofil allerede eller som signaliserer et tydelig retningsvalg i en slik retning. Kriteriene for inkludering av selskaper som er «underveis» må imidlertid være svært strenge.

Forbrukerrådet vil i denne sammenheng også peke på at EU-kommisjonens handlingsplan «Financing Sustainable Growth» (2018) har som hovedmål å vri kapitalflyten i en mer bærekraftig retning for å oppnå bærekraftig og inkluderende vekst, håndtere finansiell risiko forbundet med klimaendringene, og forhindre utarming av ressurser, miljøødeleggelser og forverring av sosiale forhold. Kommisjonen definerer bærekraft slik at det både omfatter klima, miljø og sosiale forhold. Norge bør i stor grad koble seg på de prosessene som pågår i EU på dette feltet, og sikre at vi implementerer regelverk raskt og effektivt.

Forbrukerrådet mener et bærekraftig selskap må balansere økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping. Dagens behov må ivaretas uten å ødelegge muligheten for at kommende generasjoner kan få dekket sine behov.

At selskaper innretter sin virksomhet på en ansvarlig måte innebærer at de håndterer og identifiserer risiko som selskapene påfører mennesker, samfunn og miljø. Dette er informasjon som også allmennheten må få tilgang til. Informasjonstilgang og åpenhet i finansielle markeder er avgjørende for å kunne orientere seg om ulike risiki og hvorvidt virksomheter eller underleverandører faktisk bidrar til at bærekraftsmålene nås.

Forbrukerrådet mener bankene har et ansvar for å unngå finansiering av eller investeringer i selskaper som selv eller gjennom enheter de kontrollerer:

- medvirker til eller er ansvarlig for alvorlig miljøskade eller uakseptable utslipp av klimagasser,
- produserer eller selger våpen eller militært materiell som bryter med grunnleggende humanitære prinsipper,
- selger eller videreformidler våpen eller militært materiell direkte eller indirekte til stater som systematisk bryter grunnleggende menneskerettigheter,

- understøtter en praksis som innebærer negative konsekvenser for menneskers liv og helse, og som krenker grunnleggende individuelle rettigheter (brudd på arbeidstakerrettigheter, barnearbeid, frihetsberøvelse, mv.),
- bryter med grunnleggende etiske normer, herunder diskriminering på bakgrunn av kjønn, hudfarge, religiøs overbevisning, legning mv., og som bidrar til disposisjoner som inkluderer bestikkelser og korrupsjon eller finansielle operasjoner som har til hensikt å aktivt unndra beskatning gjennom skatteparadiser.

Forbrukerrådet vil for øvrig peke på at regjeringen i Meld. St. 8 (2019–2020) om Statens direkte eierskap i selskaper (bærekraftig verdiskaping) peker på at eierskapsmålene skal nås på en bærekraftig og ansvarlig måte og at hensynet til bærekraft og ansvarlig virksomhet skal være reflektert i statens forventninger til selskapene. Staten skal videre være en ansvarlig eier med et langsiktig perspektiv og fellesskapets verdier skal forvaltes på en måte som gir tillit hos allmenheten (jfr. kapittel 7.1.3). Dette er eierskapsmål som det bør være uproblematisk at flere slutter seg til.

Etisk og bærekraftig fondssparing

Stadig flere mennesker plasserer sparepenger i fond på grunn av omleggingen til innskuddsbasert tjenestepensjon. I tillegg sparer mange på egen hånd, enten fordi de ønsker å spare til egen alderdom eller som et økonomisk håndslag til yngre generasjoner. Sparing i aksjefond har ofte en langsiktig tidshorison, og krav til langsiktighet og bærekraft bør derfor også speiles i aksjesammensetningen i fondene.

Fremveksten av etiske og bærekraftige aksjefond de siste årene er et uttrykk for at mange forbrukere og investorer ønsker at aksjesammensetningen i slike fond skal innrette seg etter viktige standarder. Langsiktig, stabil, bærekraftig og etisk avkastning er blitt viktigere for stadig flere fondssparere, som ikke lenger vektlegger høy risiko der muligheten er til stede for store gevinster men også for store tap.

Hovedbegrunnelsen for å investere i fond vil for mange være mulighetene som ligger i å oppnå god avkastning over tid, og gjerne høyere avkastning enn rente på bankinnskudd. Samtidig er stadig flere opptatt av at investeringene skal bidra til en bærekraftig utvikling i samfunnet, både lokalt og globalt. Bærekraft handler ikke bare om å tilfredsstille de kortsiktige behovene til dagens

generasjoner, investeringer må også ha et langsiktig perspektiv og ikke gå på bekostning av behovene til fremtidige generasjoner.

Hovedutfordringen ligger i å sørge for at de investeringsvalgene som gjøres i dag gir en avkastning som bidrar til økonomisk trygghet i alderdommen, og som samtidig også bidrar til at kommende generasjoner arver en klode i bedre stand enn vi selv overtok den. For norske forbrukere som skal ha avkastning i flere tiår fremover kan det være bedre at det investeres i selskaper som evner å tilpasse sin virksomhet til en verden som endrer seg i tråd med Parisavtalen og FNs bærekraftsmål, fremfor at pengene plasseres i selskaper som leverer produkter verden kommer til å ha mindre behov for i årene som kommer.

Stadig flere fondsforvaltere tilbyr i dag enkeltfond som i større eller mindre grad er basert på etisk og bærekraftig forvaltning. Gjennom å innføre obligatorisk merking av aksjefond vil man kunne gi nyttig informasjon til forbrukere som er opptatt av etikk og bærekraft. Etterrettelighet er imidlertid svært viktig for troverdigheten til en merkeordning. Det betyr at reglene må være de samme for alle og at det skal være mulig for andre, inkludert medier og ulike organisasjoner, myndigheter, mv. å dobbeltsjekke alle relevante opplysninger. Dette innebærer blant annet at informasjon om hvilke kriterier som må tilfredsstilles for å oppnå merket er tilgjengelig, og at disse er utformet på en slik måte at andre kan etterprøve om kravene faktisk tilfredsstilles.

Samtidig må ikke kravene være uoppnåelige. For å omskrive et kjent sitat fra Voltaire: Det gode må ikke bli det bestes fiende («Le mieux est l'ennemi du bien»).

Fondsforvaltere som tilbyr etiske og grønne aksjefond må kunne dokumentere at selskaper som inkluderes i aksjeporteføljen støtter og etterlever viktige standarder. Dette kan f.eks. være tilslutning til FNs ti Global Compact-prinsipper (om menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og antikorrupsjon), OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv og ILOs kjernekonvensjoner, eller at selskapene i praksis følger tilsvarende standarder innenfor etikk og bærekraft.

ESG-data bør i utgangspunktet innhentes fra nøytrale og uavhengige tredjeparter, i den grad dette er mulig. Selvdeklarerer krever at en nøytral og uavhengig tredjepart etterprøver om fondet tilfredsstillt kravene og kontrollerer merkingen. Dersom dette ikke ivaretas vil det kunne svekke kvaliteten og troverdigheten til merkeordningen.

Lovutkastet

Forbrukerrådet støtter lovutkastet i all hovedsak, men ønsker i det nedenstående å spille inn noen kommentarer og forslag til presiseringer til enkelte konkrete paragrafer.

§ 1 Lovens formål

Forbrukerrådet mener oppramsingen i første setning av relevante aktører loven er ment for også må innbefatte næringsvirksomheter, bransjer og myndigheter og at disse eksplisitt bør nevnes i tillegg til forbrukere og arbeidstakerorganisasjoner.

§ 3 Definisjoner

d) Forbrukerrådet mener Verdenserklæringen om menneskerettighetene (1948) også eksplisitt bør nevnes i § 3 d.

§6 Åpenhet om produksjonssted

Det er i dag for enkelt for ulike aktører å fremme påstander om at etikk er ivaretatt i verdikjeden uten at dette kan etterprøves. Åpenhet i verdikjeden er en forutsetning for at forbrukermakten kan bli mer instrumentell også når det gjelder etikk. En viktig del av denne diskusjonen er åpenhet om produksjonssteder og leverandører.

Forbrukerrådet støtter utvalgets forslag som gjelder åpenhet om produksjonssted for forbrukerprodukter. Samtidig ser vi at muligheten til å etterprøve faktiske forhold i produksjon vil kunne oppfylles enda bedre med plikt til åpenhet om leverandørlistene.

Lovutkastet §6 som foreslått krever ikke offentliggjøring av leverandørlistene, men kun av produksjonssted. Der dette kun vil gjelde fabrikken eller anlegget der sluttproduktet er satt sammen for salg, er det risiko for at kritikkverdige forhold hos leverandører ikke kommer frem. Åpne lister om fabrikker som virksomheten bruker er viktig for å kunne etterprøve at påstander om etisk drift og produksjon faktisk stemmer.

Flere produsenter har allerede valgt å åpne leverandørlistene sine, og innføring av en lovpålagt plikt ville her bidra til like konkurransevilkår for alle.

Forbrukerrådet mener at det kan gis unntak for krav om åpenhet om produksjonssted, og eventuelle leverandørlistene, for mindre virksomheter.

§ 7 Rett til informasjon

Forbrukerrådet støtter lovbestemt rett til informasjon om virksomheters forhold til grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeid. Rett til informasjon, slik som foreslått under §7, vil etter vår mening ha positiv betydning da det vil gi både forbrukere, medier og ulike organisasjoner et verktøy til å etterprøve påstander om at en produsent ivaretar etiske hensyn knyttet til produksjonen.

Bare muligheten for at andre etterprøver og kan be om innsyn i verdikjeden, kan bidra til mer etterrettelig informasjon til forbrukere og til at flere virksomheter også tar mer ansvar for å sikre god etikk i sin verdikjede.

At kravene til etterrettelighet i informasjon om i hvilken grad det er tatt etiske hensyn skjerpes, vil være viktig for konkurransesituasjonen til bransjeaktører som i dag arbeider seriøst for å sikre både gode arbeidsstandarder, så vel som gode lønnsforhold.

Forbrukerrådet vil for øvrig påpeke at dersom informasjonen skal være sammenlignbar og kunne fungere som et godt beslutningsverktøy, forutsetter det at selskaper rapporterer og offentliggjør informasjon med utgangspunkt i like kriterier. Det bør derfor utarbeides et sett med kriterier for rapportering, men et slikt detaljeringsnivå er ikke egnet i en lovtekst og kan med fordel fastsettes i en egen forskrift.

Vi tror også at en lov som gjør det mulig for forbrukere og andre å etterspørre informasjon, vil bidra til at flere næringsdrivende i større grad undersøker forholdene i leverandørkjedene sine og stiller krav til arbeidsforhold og lønnsfastsettelse. Vi har tidligere tatt til orde for en bred tilnærming, der en lov bør gjelde alle virksomheter i Norge som selger varer og/eller tjenester. Vi mener derfor det er viktig, som foreslått, at plikten også gjelder nettbutikker som selger varer i Norge og som retter seg mot norske forbrukere.

Som utvalget selv også bemerker, er det mest sannsynlig at det oftest er organisasjoner og ikke enkeltforbrukere, som vil benytte seg av retten til informasjon under denne loven. En rekke organisasjoner kan potensielt nå ut til store mengder av forbrukere og bidrar dermed til at mange forbrukere kan fatte mer informerte kjøpsvalg. Dermed oppfylles lovens formål etter vårt syn også, selv om få enkeltforbrukere kommer til å benytte seg av informasjonsretten sin.

§ 10 Større virksomheters plikt til aktsomhetsvurdering og offentliggjøring av informasjon

Forbrukerrådet støtter også den foreslåtte plikten til å gjennomføre og publisere aktsomhetsvurderinger, som gjelder større virksomheter. Krav om gjennomføring av aktsomhetsvurderingen bidrar til å sette mer fokus på problematikken i de virksomheter som i dag ikke jobber tilstrekkelig med utfordringer knyttet til etikk og verdige arbeidsforhold.

Forbrukerrådet vil her også peke på at EU-kommisjonen i handlingsplanen «Financing Sustainable Growth» fra 2018 mener det også bør stilles krav om at selskaper må utarbeide aktsomhetsvurderinger knyttet til sine leverandørkjeder.

Aktiv informasjonsplikt gir et mer helhetlig bilde av virksomheters arbeid enn hva enkelte spørsmål kan avdekke. Dermed blir det også lettere å sammenligne større aktører med hverandre.

§ 11 Veiledning

Ansvaret for veiledningen av «virksomheter, forbrukere og andre» legges i lovutkastet til Forbrukertilsynet. Forbrukerrådet ser det som naturlig at Forbrukertilsynet ivaretar veiledning opp mot virksomheter. Vi vil imidlertid gjøre oppmerksom på at den mest kjente og brukte førstelinjen om forbrukerrettigheter ut til forbrukere ligger i Forbrukerrådet. Det vil være naturlig at vi setter våre medarbeidere i stand til å besvare henvendelser om rettigheter også i henhold til en etikkinformasjonslov.

§ 12 Klage

Forbrukerrådet ser at det kan være hensiktsmessig at tilsyn og klagemuligheter legges under Forbrukertilsynet. Samtidig er det svært viktig å sikre at tilsynet er rustet med tilstrekkelige ressurser for å kunne gjennomføre nye oppgaver. Ettersom lovutkastet kombinerer både informasjonsplikt og aktsomhetsvurdering, bør det imidlertid vurderes om ikke et eget dedikert organ bør ivareta klageordningen.

Miljøinformasjonsloven § 19, jf. forskrift av 14. desember 2003 nr. 1572 hjemler en klagenemnd som håndterer saker der en virksomhet ikke oppfyller plikten til å gi miljøinformasjon. Forbrukerrådet mener at likheten mellom etikkinformasjonsloven og miljøinformasjonsloven taler for å etablere samme

system. Vi mener at en dedikert klageordning er nødvendig, dersom bedrifter av ulike grunner nekter å oppgi informasjon.

Vår erfaring er at en klageordning er viktig for å sikre at lovens bestemmelser blir håndhevet på en god og effektiv måte, og vi har gode erfaringer med ulike klagenemnder. Forbrukerrådet ser heller ingen betenkeligheter med at samme organ kan håndtere klager etter både miljøinformasjonsloven og etikkinformasjonsloven. Et felles sekretariat, med felles systemer, vil være en både hensiktsmessig, effektiv og økonomisk måte å organisere dette viktige arbeidet på.

Avsluttende kommentarer

Forbrukerrådet vil avslutningsvis påpeke at selv om det i starten skulle vise seg at kun et mindretall av forbrukerne kommer til å benytte seg av adgangen i loven om å etterspørre tilgjengelig informasjon, så vil kravet om eksistensen av slik informasjon, kombinert med en rett til å få informasjon, likevel bidra til forbedringer som særlig vil komme arbeidstakere i land med svakere lovgivning til gode gjennom mer anstendige lønns- og arbeidsforhold.

Mens miljøinformasjonsloven adresserer krav til bærekraft, klima og miljø, vil etikkinformasjonsloven adressere krav knyttet til etikk og sosiale forhold. Felles for begge lovene er at de kan bidra til å fremme allmennhetens mulighet til å delta i offentlige beslutningsprosesser av betydning for etikk og miljø, og gjøre det mulig for forbrukere å påvirke beslutningstakere. Lov om virksomheters åpenhet om leverandørkjeder, kunnskapsplikt og aktsomhetsvurderinger bør etter Forbrukerrådets syn innføres så raskt som mulig.

Oslo, den 23. mars 2020

Med vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Gunstein Instefjord (sign.)
Fagdirektør handel

Jorge B. Jensen (sign.)
Fagdirektør finans

Kiti Gjerstad (sign.)
Seniorrådgiver handel

Bjarki Eggen (sign.)
Seniorrådgiver finans